

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

2017

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

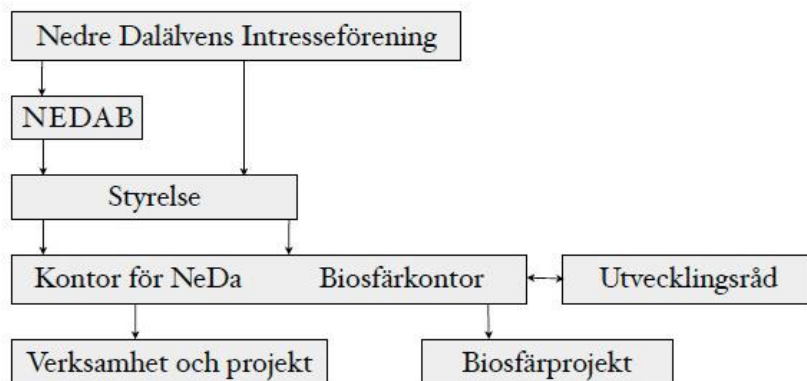
Biosfärprogrammet
Sverige

STYRELSEN FÖR NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING FÅR HÄRMED AVGE REDOVISNING FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2017, FÖRENINGENS TRETTIOFÖRSTA VERKSAMHETSÅR.

KONCERNFÖRHÅLLANDE

Koncernen omfattar förutom Nedre Dalälvens Intresseförening även det helägda dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag (NEDAB). Med ett gemensamt arbetsnamn benämns föreningen och bolaget Nedre Dalälvsarbetet, förkortat NeDa. Nära kopplat till NeDa är den egna juridiska personen Leader Nedre Dalälven 3, ideell förening, vars geografiska område sammanfaller med NeDa:s. Leader kan beskrivas som en "verktygslåda" för utvecklingen i området. NeDa:s VD är även verksamhetsledare i Leader. NeDa och Leader delar även på andra kansli- och kontorsresurser. Denna förvaltningsberättelse omfattar även verksamheter inom NEDAB.

ORGANISATION

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Nedre Dalälvens Intresseförening bildades den 12 juni 1986. Kansli inrättades i Gysinge. Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området cirka 17 mil långt. NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. FN-organet Unesco:s utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde ska genomsyra NeDa:s hela verksamhet.

ÖVERGRIPANDE OM ÅRETS VERKSAMHET

Med utgångspunkt från av stämman fastlagd affärsplan och av styrelsen beslutad verksamhetsplan bedrevs arbetet genom marknadsföring, inklusive utveckling av kontakter och projektverksamhet som gagnar medlemmarna och regionen. Föreningen har vidare initierat eller deltagit i projekt som är värdefulla för regionens och medlemmarnas utveckling.

STYRELSEMÖTEN

Under året har sex styrelsemöten ägt rum.

STYRELSEN HAR FRÅN STÄMMAN 2017-05-31 HAFT FÖLJANDE SAMMANSÄTTNING:

ORDFÖRANDE: PETER KÄRNSTRÖM, SANDVIKENS KOMMUN

ORDINARIE LEDAMÖTER

FÖR KOMMUNER

Susanne Berger	Avesta kommun
Ulf Hansson	Hedemora kommun
Marie Wilén	Heby kommun, <i>1:e vice ordförande</i>
Marie Larsson	Älvkarleby kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Pirjo Gustafsson	LRF, <i>2:e vice ordförande</i>
Lars Sängstuvall	Bergvik Skog AB

FÖR ÖVRIGT NÄRINGS LIV

Karin Bengtsgård	Bengts och Tyttbo gård
------------------	------------------------

SUPPLEANTER

FÖR KOMMUNER

Roland Ericson	Gävle kommun
Hanna Westman	Sala kommun
Mats Nilsson	Säters kommun
Jonas Nyberg	Tierps kommun

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Birgitta Adell	Fortum Generation AB
Johanna Ydringer	BillerudKorsnäs

FÖR ÖVRIGT NÄRINGSLEV

Renata Künz	Hedesunda camping
-------------	-------------------

Auktoriserade revisorer har varit Mats Vestling, BDO med Christer Segeblad BDO som suppleant.

Lekmannarevisorer har varit Lotta Zetterlund, LRF och Conny Rönnholm, Tierps kommun.

Valberedningen har bestått av Carola Gunnarsson, Sala kommun.

Verkställande direktör Charlotta Heimersson.

Antalet anställda: i intresseföreningen och dotterbolaget NEDAB, uppgick i slutet av 2017 till 9 årsarbeten fördelade på 11 anställda, varav 2 årsarbeten i föreningen och 7 i bolaget.

Affärsplan: Styrelsen antog i början av året en ny treårig affärsplan med fokus på arbete med: biosfärområdet, myggbekämpning och varumärket Nedre Dalälven.

Medlemmarna utgjordes under 2017 av: Avesta Industristad AB, Avesta kommun, Bengts & Tyttbo Gård, Bergvik Skog AB, Billerud Korsnäs AB, Dalagård AB, Fortum Generation, Gävle kommun, Heby kommun, Hedemora kommun, Hedesunda Camping, LRF, PRO Gysinge Folkhögskola, Sala kommun, Sandvikens kommun, Sätters kommun, Söderfors Herrgård AB, Tierps kommun, Upplandsstiftelsen, Vattenfall, Älvkarleby kommun och Östa Camping.

ÖVERGRIPANDE ARRANGEMANG

ÅRSSTÄMMAN

Årsstämman 2017 ägde rum den 31 maj på Gårdsjö Älgpark i Heby kommun. Som värd för stämman hälsade Marie Wilén, kommunstyrelsens ordförande i Heby kommun, alla varmt välkomna. Efter stämman och lunch åkte deltagarna på en mycket uppskattad älgafari med parkens grundare och ägare Leif Lindh.

ÅRSAVSLUTNING

Den 12 december var styrelse, personal, medlemmar med flera inbjudna till sedvanlig informell årsavslutning i Flottarkojan i Gysinge.

BIOSFÄROMRÅDE ÄLVLANDSKAPET NEDRE DALÄLVEN

BAKGRUND

Älvlandskapet Nedre Dalälven utnämndes av Unesco till biosfärområde 2011 och blev därmed det tredje området i landet som fått den statusen. Biosfärområden ska:

- Gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling
- Värna den biologiska mångfalden
- Vara modellområden för hållbar utveckling
- Vara arenor för forskning och utbildning

Unescos utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde genomsyrar hela NeDa:s verksamhet vilket innebär att verksamhetsberättelsen i sin helhet också är en beskrivning av biosfärlarbetet. Typiska biosfäraktiviteter under 2017 som inte redovisas under annan rubrik i verksamhetsberättelsen redovisas här.

UTVECKLINGSRÅD FÖR BIOSFÄROMRÅDET I GYSINGE 26 APRIL

Utvecklingsrådet består av personer från kommuner, länsstyrelser, Skogsstyrelsen, markägare, näringsliv, föreningar och andra aktörer i området. Syftet är att skapa delaktighet i arbetet för hållbar utveckling i biosfärområdet. Första utvecklingsrådet hölls i mars 2013 och följdes upp med en studieresa genom hela biosfärområdet i september samma år. Det här var det tredje utvecklingsrådet och det har varit tre visningsresor under samma period. NeDa:s styrelse beslutar och utvecklingsrådet ska vara rådgivande i frågor som rör biosfärområdets utveckling.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

Deltagare: Anders Telenius *Naturhistoriska Riksmuseet*, Lars Hillström *Högskolan Gävle*, Susanna Heldt Cassel *Högskolan Dalarna*, Pär Eriksson *Upplandsstiftelsen*, Inga-Britt Person *Biosfärrum Gröna Kunskapshuset*, Börje Tollvik och Karin Bengtsgård *Bengts och Tyttbo gård*, Maria Brook *Lars Pers*, Sofie Ullström *Gävle Turism*.

Från NeDa deltog: Lotta Heimersson, Cecilia Wallinder, Bengt Gyldberg, Martina Schäfer och Cristina Ericson.

BIOSFÄRAMBASSADÖRER

Biosfärambassadörer är personer som i sitt arbete träffar både besökare, turister och boende i hela NeDa området och delar med sig av information om biosfärområdet. Cirka 10 biosfärambassadörer har varit verksamma under året.

BIOSFÄROMRÅDETS DAG 2 JUNI

Dagen uppmärksammas genom olika arrangemang i Sveriges fem biosfärområden. I vårt biosfärområde firades dagen i samarbete med Naturum Färnebofjärden, Udden Café & Konferens och Gysinge herrgård. Något av det som pågick under dagen var timringskurs och smideskurs. Det är PRO:s Folkhögskola i Gysinge som bevarar värdefull hantverksskunkap.

SVERIGES BIOSFÄROMRÅDEN OCH AGENDA 2030

Svenska Unescorådet hade ett seminarium på biosfärområdets dag. Där presenterades rapporten som Naturvårdverket har tagit fram med syfte att undersöka hur Unescos Biosfärprogram kan bidra till arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling i Sverige. Sveriges biosfärområden och Svenska Unescorådet har medverkat i arbetet med rapporten. Det var också premiär för en film om Svenska biosfärprogrammet.

BEVARA UTVECKLA STÖDJA (BUS) I BIOSFÄREN

Bevara Utveckla Stödja (BUS) i biosfären är ett leaderprojekt som drivs NeDa. Syftet med projektet är att öka kännedomen om olika insatser för hållbar utveckling som pågår och/eller har gjorts, inom vårt biosfärområde eller på annat håll. Projektet ska främja nätverkskontakter, samarbeten och engagemang mellan personer och organisationer för hållbar utveckling.

Målet med projektet är att genomföra egna seminarier och träffar för kompetenshöjning och nätverksbyggande samt delta i andras aktiviteter. Vi ska arrangera eller delta i studiebesök i området som dokumenterats och kommunicerats digitalt.

Några av de nätverksträffar, konferenser och aktiviteter som beskrivs här ovan ingår i projektet.

Vi ska också skapa ny bildbank och nytt informationsmaterial. Exempel på det är de informationstavlor i A2 format som tagits fram. Vi har planerat för hur och var informationstavlorna ska placeras. Det har varit möten med kommunerna om dessa frågor under vinter och våren 2017. Från kommunerna är det främst personer från information, näringsliv och turism som deltagit.

BIOSFÄRNÄTVERK

Med utnämningen till biosfärområde följer medlemskap i det globala nätverket för biosfärområden WorldMAB, det Europeiska nätverket EuroMAB, det nordliga nätverket NordMAB och det Svenska Biosfärprogrammet. WorldMAB träffas vart fjärde år, EuroMAB vartannat år, NordMAB och Svenska Biosfärprogrammet varje år. Under 2017 har NeDa varit representerat på EuroMAB, MAB Youth Forum, NordMAB och Svenska Biosfärprogrammet.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

EUROMAB I DORDOGNE, FRANKRIKE, 3-7 APRIL

Deltagare från NeDa: Cecilia Wallinder, Lotta Heimersson och Cristina Ericson.

EuroMAB 2017 samlade 220 deltagare från 41 länder i Sarlat-la-Canéda i Frankrike. Floden Dordognes dalgång är Frankrikes största biosfärområde. Mottot för konferensen var "Building a Sustainable Future Together". Det diskuterades hur biosfärområden kan bidra till att nå FN:s

hållbarhetsmål Agenda 2030 och andra internationella överenskommelser. Från Biosfärprogrammet Sverige presenterades rapporten hur svenska biosfärområden bidrar till Agenda 2030 målen. Sverige var som vanligt välrepresenterat med 17 deltagare. Det arbetades i olika workshops och en dag ägnades åt studieresor med olika teman inom biosfärområdet. En av kvällarna bjöd på "ethnic evening" som har blivit tradition på EuroMAB konferenser, det innebär att deltagarna tar med sig någon lokal specialitet som andra deltagare får smaka. Ett bestående minne är besöket vid de 25 000 år gamla grottmålningarna i Lascaux.

BIOSFÄRRÅD 26-28 JUNI

Biosfärkoordinator Cristina Ericson deltog vid Svenska biosfärprogrammets workshop om nationell anpassning av Lima Action Plan och Globala Strategin för Biosfär-programmet (2015-2025). Arrangör var Biosfärområde Blekinge arkipelag. Biosfärrådet träffas en gång per år på en ö i något av Sveriges biosfärområden. I övrigt hålls kontakten via skypemöten en gång per månad för att planera verksamheten för det Svenska Biosfärprogrammet där Johanna MacTaggart är nationell samordnare. Årets Öråd hölls på Karö, tio minuters båtfärd från Ronneby.

Biosfärrådets årliga öråd den här gången på Karö.

Lima Action Plan är en global handlingsplan för biosfärprogrammet. Nu finns en vägledning för biosfärområden i Sverige som beskriver övergripande mål och förväntade effekter liksom specifika uppgifter för biosfärområdena och hur resultaten mäts. Vägledningen har tagits fram som stöd för biosfärkoordinatörer och biosfärområdenas ledningsfunktioner i deras dagliga arbete för att utveckla biosfärområdet inom ramen för Unescoutnämningen.

MAB YOUTH FORUM, PO-DELTAT I ITALIEN, 5-8 SEPTEMBER

Unga biosfärrepresentanter samlades vid den norditalienska kusten i Podeltats biosfärområde. Det var det första forumet för unga inom Unesco:s biosfärprogram. Det var ca 300 deltagare från biosfärområden i nästan 100 olika länder som samlades i den lilla semesterorten Rosolina Mare. Sofia Carlford var där i egenskap av ungdomscoach i ett leaderprojekt som går ut på att hjälpa unga i området att driva eget lokalt utvecklingsarbete. Eftersom leaderområdet sammanfaller med biosfärområdet Nedre Dalälven innebär projektet också ett aktivt arbete med unga inom biosfärområdet. Sofias förhoppning inför Youth MAB var att knyta nya internationella kontakter och samla inspiration från ungdomsprojekt i andra länder. Forumet resulterade i en deklaration med frågor viktiga för unga inom biosfärområden.

NORDMAB, MÖN, DANMARK, 16-18 OKTOBER

NordMAB är ett nätverk som samlar åtta länder för regelbundna träffar och som syftar till att stärka samarbetet mellan nordliga biosfärområden. I år hölls NordMAB-mötet i det nyutnämnda Biosfärområde Mön, det första biosfärområdet i Danmark. Cristina Ericson deltog från NeDa. Deltagarna besökte GeoCenter vid Möns Klint, Liselund Park, lokal produktion på ön Nyord, naturskydd och Ulvshale skog. Projekt Fishing Zealand med hållbar vattenförvaltning och fisketurism presenterades. Biosfärområdets officiella invigning i kyrkan i Stege ingick i programmet.

Besök vid Möns GeoCenter, guidning av Annette Tenberg och Nils Natorp.

Möns klint reser sig 120 meter över havet.

PROJEKT OCH UPPDRAG

UTVECKLING AV BESÖKSNÄRINGEN

Turismfrågorna har alltid varit en stor del av NeDa:s verksamhet. De enskilda turistverksamheter som finns i området har oftast var för sig inte tillräckliga resurser för t.ex. marknadsföring, utveckla varumärke och hänga med i den digitala utvecklingen, varför NeDa har en viktig roll som samordnare. Målet är att öka antalet sysselsatta inom turismen och att i övrigt bidra till en attraktiv och hållbar bygd. Här beskrivs något av vad som hände inom turismen i vårt biosfärområde 2017.

Visit Gävle på värdskapsresa besökte biosfärområdet och Sevedskvarn 23 maj

FÖRSTUDIE FÖR TURISTPROJEKT I NEDRE DALÄLVEN

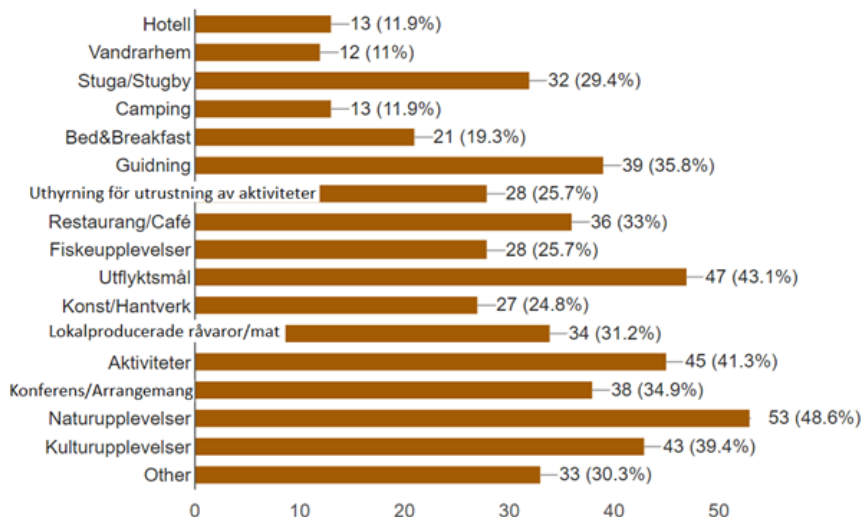
Under 2017 gjorde Leader Nedre Dalälven 3 en förstudie med syfte att ta reda på hur småskaliga företag och besöksmål kan stärka sin omsättning och bidra till ett attraktivt område och fler arbetstillfällen. Studien gjordes i form av ett Leaderprojekt som kan ligga till grund för ett kommande flerårigt turistprojekt.

Turismen befinner sig i ständig förändring och inte minst i Nedre Dalälvsområdet. Ett exempel på detta är tillkomsten av biosfärområdet och den betydelse det har för området. Det område inom turismen som kanske genomgår den snabbaste förändringen är användningen av den digitala tekniken. Det har därför varit viktigt att specifikt titta på vilka tekniska lösningar och hjälpmedel som finns att tillgå.

ENKÄTUNDERSÖKNING

En enkätundersökning skickades ut till 245 mottagare med kommersiell inriktning i Nedre Dalälvsområdet. Av enkätsvaren går det att utläsa att ca 71 % av företagen i området genererar två årsarbeten eller mindre. Syftet med förstudien har varit att titta på hur framförallt dessa småskaliga turistentreprenörer kan stärka sin omsättning och därmed öka områdets konkurrenskraft och bidra till fler arbetstillfällen.

Det finns även medelstora till större aktörer i området där drygt 18 % har sju eller fler anställda. Enligt enkäten framkom att drygt 76 % av företagen har varit verksamma i fem år eller mer.

Tabell över vad turistföretagen erbjuder

I den nationella strategin för Svensk besöksnäring är ett huvudtema naturnära och hållbara besöksmål i kombination av storstad och naturupplevelser.

En majoritet av turistföretagen förknippar området i hög utsträckning med aktivitetsturism. Aktivitetsturismen är viktig för att öka både dagsturism och övernattande turism. Med aktivitetsturism avses allt ifrån kanotturer och cykelturer till mer stillsamma upplevelser som t.ex. blomstervandringar eller guidningar med båt. Fiske och naturturism är viktiga delar av aktivitetsturism. I dagsläget är utbudet av aktivitetsturism otillräckligt, samtidigt som det finns en stor potential. Utifrån kontakter med logianläggningar i området framgår det att de är i stort behov av att kunna erbjuda fler aktivitetsmöjligheter.

En viktig del i ett kommande projekt är därför att tillsammans med turistföretagen, kommunerna och ideella sektorn skapa eller utveckla produkter som är marknadsanpassade, utgår från områdets höga värden och är företagsekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbara.

Cirka hälften av de svarande erbjuder natur- och kulturupplevelser och en fjärdedel erbjuder fiskeupplevelser. Det är i ett nationellt perspektiv höga andelar som återspeglar områdets mycket goda förutsättningar i dessa avseenden och som många entreprenörer länge använt. Det bekräftar vad tidigare undersökningar har visat, att det är natur och fiske som området främst förknippas med. Kulturupplevelser har också en hög andel svarande, men det är ett brett begrepp och det är svårt att veta vad som närmare åsyftas. Utflyktsmål har också en stor andel men det ingår i flera av de andra parametrarna.

Ett kommande turistprojekt behöver samverka med biosfärområdet med t.ex. bild, video, sociala medier, web och textredigering. Det är ett sätt att få fler i besöksnäringen att använda biosfärområdets varumärke, logotype och visa att man arbetar utifrån de värden som biosfärutmärkelsen innebär.

TURISTNÄTVERKSTRÄFFAR MED TEMA SOCIALA MEDIER

I februari hölls två nätverksträffar i Söderfors och Bjurfors. Föredragshållarna Anders Johansson, Pia Axelsson och Niklas Lundengård föreläste på ett intressant och engagerande sätt om sociala medier. Ett intensivt nätverkande pågick bland de drygt 60 deltagarna.

Nätverksträff med tema sociala medier, bild från Bjurfors

TURISTNÄTVERKSTRÄFF I GYSINGE 15 JUNI: BILD OCH VIDEO I MARKNADSFÖRINGEN

Den tredje nätverksträffen handlade om bild och video i marknadsföringen. Ett 30-tal personer från besöksnäringen, kommuner och lokala leaderprojekt deltog.

Kläppens marknadschef Magnus Noppa, visade och berättade hur man enkelt kan filma professionellt med telefonen och hur det sedan framgångsrikt kan användas i marknadsföringen.

Färnebofjärdens Nationalpark presenterade ett erbjudande till företag som vill utveckla aktiviteter i parken. De kan få använda Nationalparkens logotype i sin marknadsföring om de deltar i en kortare introduktionskurs om parkens natur och uppdrag.

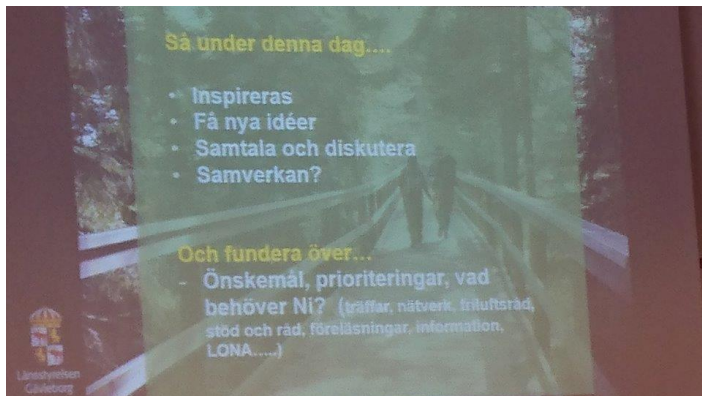

Fotografen Danish Saroee lärde deltagarna mer om drönare, bl.a. vilka regler som gäller och vilka tillstånd som krävs. Han visade sedan praktiskt hur flygning med drönare går till.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

TANKESMEDJA OM FRILUFTSLIV OCH NATURTURISM, ARRANGÖR LÄNSSTYRELSEN, GYSINGE 21 NOVEMBER

Henrik Thomke från NeDa medverkade med ett inslag om "Praktiskt verktyg för paketering och prissättning i Nedre Dalälvens turistnätverk".

BIOLOGISK MYGGKONTROLL

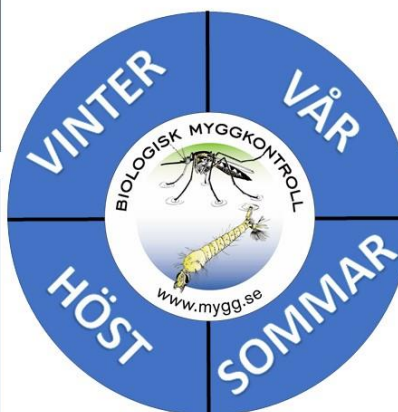
ORGANISATION

Biologisk Myggkontroll inom NEDAB organiserar och utför bekämpning av översvämningsmygg inom sju kommuner i Nedre Dalälvsområdet. Kontoret finns i Uppsala och här jobbar Jan O. Lundström (verksamhetsledare), Martina Schäfer (bekämpningsledare med GIS-ansvar), Eric Blomgren (ekolog med bekämpningsansvar), Pernilla Wahlqvist (entomolog med monitoringansvar) och Sandra Holmgren (entomolog med egenkontrollansvar). Bekämpningen är en specialiserad och komplex verksamhet med omfattande årliga ansökningar om nödvändiga tillstånd och dispenser, monitoring av stickmyggor, egenkontroll av bekämpningens eventuella miljöeffekter och avrapporteringar till myndigheter. Under bekämpningsinsatser tillkommer extrainkallad fältpersonal som utför viss provtagning av larver, åkeriföretag som sköter materialtransport till landningsplatser, samt helikopterföretag som utför spridning av VectoBac G enligt våra instruktioner. Däremot är själva myggbekämpningen under en översvämningsperiod bara en del i ett omfattande arbete. Årsklockan nedan visar vilka arbetsuppgifter som pågår under hela året. Det är bland annat arbete med ansökningar, avrapportering och insektsidentifiering.

- Avrapportering fågelinventering
- Avrapportering prel egenkontroll
- Redovisningar enligt beslut Naturvårdsverket
- Identifiering stickmyggor
- Identifiering insekter egenkontroll
- Ansökningar NP och NR
- Anmälan om samråd enligt MB 12:6
- Anmälan om bekämpning

- Avslutning fältarbete egenkontroll
- Avslutning fältarbete stickmyggmonitoring
- Avrapportering bekämpning
- Samråd med alla tillsynsmyndigheter inför Natura 2000-ansökan
- Ansökan om tillstånd för bekämpning av översvämningsmyggor inom Natura 2000-områden
- Ansökan om dispens att sprida VectoBac G från helikopter
- Identifiering insekter

Myggbekämparnas årsklocka

- Markägare-tillstånd
- Avrapportering fångst av insekter i skyddade områden
- Ansökan om fångst av insekter i skyddade områden
- Ansökan provtagning i fågelskyddsområden
- Artidentifiering stickmyggor
- Identifiering insekter
- Avrapportering egenkontroll
- Förbereda stickmygginsamlingar
- Förbereda egenkontrollen
- Sätta ut kläckfällor
- Placera ut informationsskyltar

- Stickmyggfångst varannan vecka
- Tömning kläckfällor varje vecka
- Beredskap inför bekämpning
- Daglig övervakning av vattenflöde och väderlek maj-augusti
- Övervakning av situationen i fält
- Eventuella bekämpningsinsatser (upp till 4 insatser per säsong)

INSATSER UNDER 2017

BEKÄMPNING

Bekämpningsprogrammet innebar ständigt jour alla dagar i veckan under maj till augusti samt ett eller fler fältbesök per vecka till olika delar av området. Beslutsprocessen om bekämpning eller inte kräver att vi håller oss ständigt uppdaterade om alla eventuella översvämningsituationer i hela det potentiella bekämpningsområdet inom sju kommuner.

Under säsongen 2017 var vattenståndet vid Dalälven och dess biflöden extremt lågt och inga översvämningsinträffade. Därmed behövdes det inga bekämpningsinsatser med VectoBac G denna sommar.

MONITORING AV BLODSÖKANDE STICKMYGGOR

Aktuell kunskap om artkomposition och abundans av stickmyggor i berörda delar av de sju kommunerna är en viktig del av verksamheten. Vårt monitoringprogram har utvecklats och optimerats för att ge denna information och under 2017 fångades blodsökande stickmygghonor i 42 utvalda fällpositioner över hela Nedre Dalälvsområdet. Centers for Disease Control and Prevention miniature light trap (CDC-fälla) betad med koldioxid används för fångsten som utfördes varannan vecka från vecka 19 (maj) och fram till vecka 37 (september).

Den totala mängden stickmyggor i Nedre Dalälven varierar kraftigt mellan åren. Under torråret 2007 fångades endast 53 000 stickmyggor och översvämningsåret 2008 fångades 575 000 stickmyggor. Sommaren 2017 var den torraste under de 17 år som monitoring genomförts och gav endast 10 600 stickmyggor för hela sommaren. Detta är det lägsta värdet hittills.

EGENKONTROLL AV ICKE-MÅLORGANISMER

Enligt krav från Naturvårdsverket så genomfördes egenkontroll med fokus på fjädermyggor planenligt med insamling av icke-målorganismer inom 12 studieområden, 6 referens- och 6 experimentområden, med 10 kläckfällor per område. Utöver att kläckfällorna tömdes varje vecka, första gången vecka 19 och sista gången vecka 37, så mättes även vattendjupet vid fällorna och lufttemperatur i studieområdena. Då ingen översvämning skedde fanns ingen möjlighet att ta vattenprover för näringsklassning av områdena eller att utföra provtagning av målorganismer. Den totala fångsten från de 120 kläckfällorna uppskattas till cirka 560 000 insekter under 2017, vilket är den största årsfångsten hittills.

INFORMATION

Hemsidan för Biologisk myggkontroll (<http://www.mygg.se>) omarbetades och fick en helt ny design under 2017. Hemsidan har sedan starten 2002 tillhandahållit såväl allmän information om stickmyggor och myggbekämpning, som mer specifik information för nedre Dalälven. Den uppdateras löpande under myggsäsongen om stickmyggläget i området och om aktuella bekämpningsinsatser.

ÖVRIGA AKTIVITETER INOM BIOLOGISK MYGGKONTROLL

European Mosquito Control Association (EMCA) är en internationell organisation för såväl professionella inom stickmyggbekämpning som andra med intresse för stickmyggor och bekämpning. Under mars 2017 deltog Jan O. Lundström och Martina Schäfer i "*VIIIth EMCA CONFERENCE Mosquito Control in a Changing Environment*", som hölls i Montenegro. Vi gav var sin presentation som var mycket uppskattad och Jan tillträdde som EMCA President för en tvåårsperiod.

Under maj 2017 organiserade International Atomic Energy Agency (IAEA) ett internationellt möte om användning av Sterile Insect Technique (SIT) varav en heldag ägnades åt utvecklingen av SIT mot stickmyggor. Biologisk Myggkontroll Jan O. Lundström presenterade vårt arbete med att försöka utveckla SIT mot översvämningsmyggan *Aedes sticticus*. Jan blev senare erbjuden att skriva ett kapitel om detta i IAEA's kommande bok om SIT mot en mängd olika arter och grupper av insekter.

Under augusti 2017 organiserade riksdagsledamot Mikael Oscarsson tillsammans med VD Lotta Heimersson ett faktaseminarium om Myggkontroll utan bekämpningsmedel i Riksdagshuset för att öka riksdagsledamöternas kunskap om ny miljövänlig teknik att bekämpa stickmyggor. Inbjudna föredragshållare var Professor Aldo Malavasi och doktor Jan O. Lundström. Professor Malavasi är Deputy Director General före den avdelning inom IAEA som utvecklar SIT mot stickmyggor och han gav en mängd exempel på lyckade projekt med bekämpning av olika insekter inklusive stickmyggor med SIT.

European Centre for Disease Control and Prevention (ECDC) organiserar årligen European Public Health Conference (EPHC) som är ett mycket stort möte för hela hälsosektorn i Europa. Organisatorerna är väl informerade om vår verksamhet inom Biologisk Myggkontroll och bjöd in Jan O. Lundström till EPHC-mötet i Älvsjö under november 2017 för att ge en överblick om metoder för bekämpning av de stickmyggor som sprider hälsofarliga virus till människor i Europiska länder.

ÖPPET LANDSKAP

Ett av NeDa:s viktigaste mål är att medverka till att behålla och utveckla det attraktiva öppna landskapet både för människor och för att gynna den biologiska mångfalden. Under 2017 har vi arbetat med detta genom leaderprojektet "Gnista för glöd".

Älväng slagen

Älväng betad

GNISTA FÖR GLÖD

"Gnista för glöd" är det tredje leaderprojektet som NeDa driver med inriktning på hävd av älvängar. Tanken med projektet är att sätta entreprenören i centrum och projektets inriktning bygger till stor del på synpunkter som framfördes vid stormötet den 28 oktober 2015 angående den framtida utvecklingen av hävdfrågan vid Nedre Dalälven.

Under år 2017 har arbetet i projektet främst varit fokuserat på att underhålla och utvidga det entreprenörsnätverk som vuxit fram redan under föregående projekt. En styrgrupp för projektet har bildats och haft två möten under hösten 2017. Styrgruppen har förordat en fortsatt hög prioritet för arbetet med entreprenörskontakter och dessutom en satsning på att utveckla den kartdatabas som föregående leaderprojekt fick överta från den regionala landskapsstrategin "Människor, mygg och natur vid Nedre Dalälven". Under slutet av året har utveckling av kartdatabasen lagts ut vid flera universitet och högskolor som en möjlig uppgift för ett examensarbete eller liknande.

Före varje beslutsmöte brukar LAG Leader Nedre Dalälven besöka pågående leaderprojekt, för att hålla sig informerade om hur projektarbetet framskrider. "Gnista för glöd" presenterades för LAG den 5 oktober, då beslutsgruppen besökte projektet.

I oktober 2017 skickade Naturvårdsverket ut ett förslag på ny skötselplan för Färnebofjärdens nationalpark på remiss. I NeDa:s remissvar framhölls bland annat att hävden generellt bör få en starkare ställning i planen. I svaret förordas också att det på några få ställen i parken skulle kunna bildas stora betesfällor, som innehåller både ängsmark och skogsmark.

FISKEVÅRDSPROJEKT

Nedre Dalälvens intresseförening har beviljats projektmedel för att aktivt medverka till ökad fiskevård i Nedre Dalälvsområdet. Kommunikationsutbyte sker med miljöprojekt som drivs dels av länsstyrelsen i Dalarna om balans mellan miljö och vattenkraft, dels av länsstyrelserna i Gävleborg och Uppsala län för att öppna vandringsvägar från havet och återskapa reproduktionsmiljöer.

Syftet med projektet "Fiskevård i Nedre Dalälven" är att från ett underifrånperspektiv medverka och inspirera till olika fiskevårdsinsatser utöver länsstyrelseprojekten inom hela Nedre Dalälvsområdet.

PROJEKT LIV - LAXFISK I NEDRE DALÄLVEN

I projektet undersöks vilka åtgärder som behövs för att återfå lax och havsöring i älven från Älvkarleby upp till Näs. Det handlar om återuppbyggnad av självreproducerande bestånd genom att bl.a. lokalisera potentiella lek- och uppväxtområden, sammanställa åtgärdsbehov för dessa samt utreda behov och placering av fiskvägar förbi kraftverk och regleringsdammar.

Projektet har under flera år utrett möjligheterna för att laxfiskar återigen ska kunna vandra upp i Dalälven och därigenom återskapa naturliga "vilda" populationer av lekande lax och havsöring.

Vid ett slutseminarium 14 december redovisade projektet resultat och slutsatser.

Slutseminarium i Älvkarleby 14 december

LIV-projektet är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Gävleborgs och Uppsala län, Vattenfall och Fortum. Projektet har godkänts av Naturskyddsföreningen och finansieras till största del av Vattenfalls och Fortums miljöfonder. NeDa är representerat i projektets referensgrupp genom Fiskevårdsprojektet.

HEMSIDA OCH SOCIALA MEDIER

En mycket snabb digital utveckling och nödvändigheten att synas och vara konkurrenskraftig på webben innebär att ett viktigt område för utvecklingen av NeDa och dess varumärke är att ta fram en ny strategi för nedredalalven.se. Hjälp och stöd kring digitala möjligheter för logianläggningar, aktivitetsentreprenörer och besöksmål är fortsatt en av de viktigaste satsningarna NeDa kan bistå sina turistintressenter med.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

Arbetet med sociala medier sker löpande och är bra plattformar för inspiration, kommunikation och information både till de som redan engagerat sig på sidan och nya intressenter. Sidorna det handlar om är: <https://www.facebook.com/NedreDalalven> och <https://www.instagram.com/nedredalalven/>.

MEDVERKAN I EXTERNA ORGAN

Under året har NeDa deltagit i en lång rad sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bl.a:

DALÄLVENS VATTENVÅRDSFÖRENING/DALÄLVENS VATTENRÅD

Dalälvens Vattenvårdsförening har som huvuduppgift att genom ett omfattande kontrollprogram svara för recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde. Medlemmar i föreningen är alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier, och NeDa har en plats i styrelsen. Dalälvens Vattenvårdsförening har påtagit sig att vara huvudman för Dalälvens Vattenråd (en följd av EU:s vattendirektiv), i vars styrgrupp NeDa ingår.

REFERENSGRUPP LIV

Projekt LIV - laxfisk i Nedre Dalälven - ska undersöka och redovisa vilka åtgärder som behövs för att återfå lax och havsöring i älven från Älvkarleby upp till Näs. Det handlar om återuppbyggnad av självreproducerande bestånd genom att bl.a. lokalisera potentiella lek- och uppväxtområden, sammanställa åtgärdsbehov för dessa samt utreda behov och placering av fiskvägar förbi kraftverk och regleringsdammar.

Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Gävleborgs och Uppsala län samt kraftverksägarna Fortum och Vattenfall. Nedre Dalälven är representerat i LIV-projektets referensgrupp genom Fiskevårdsprojektet.

SKÖTSELRÅD FÖR FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

NeDa:s vd och biosfärkoordinator företräder de fyra berörda kommunerna i skötselrådet för Färnebofjärdens nationalpark.

EKOTURISMFÖRENINGEN

NeDa är sedan 2015 medlem i Ekoturismföreningen och uppdateras fortlöpande kring frågor som hanteras rörande naturturism och kvalitet.

BIOSFÄRRUM GRÖNA KUNSKAPSHUSET

NeDa sitter med utvecklingsrådet för Biosfärrum Gröna Kunskapshuset.

VISIT UPPLAND

NeDa sitter med i nätverket för destinationsutveckling i Uppsala län

